

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

Protokolant Iwona Budzik

w sprawie z powództwa Narodowego Funduszu Zdrowia [...] Oddziału Wojewódzkiego w P.

przeciwko L. sp. z o.o. z siedzibą w N.

o zapłatę,

na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 10 marca 2017 r.,

na skutek zagadnienia prawnego przedstawionego

przez Sąd Okręgowy w P.

postanowieniem z dnia 16 grudnia 2016 r., sygn. akt XV Ca .../16,

"Czy dowody przeprowadzone w toku kontroli Narodowego Funduszu Zdrowia wobec przedsiębiorcy - podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych na podstawie rozporządzenia z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania kontroli przez podmiot zobowiązany do finansowania świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych - Dz.U. 2004 r., Nr 274, poz. 2723 (wydanego na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Dz.U. z 2004 r., Nr 210, poz. 2135 z późn. zm. w brzmieniu sprzed zmianą wprowadzoną ustawą z dnia 22 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw - Dz.U. poz. 1138) z naruszeniem przepisów prawa w zakresie kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy wynikających z ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 584 ze zm.) mogą stanowić dowody w postępowaniu cywilnym dotyczącym kar umownych żądanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia od świadczeniodawcy (art. 77 ust. 6 cyt. ustawy z dnia 2 lipca 2004 r.)?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy w N. uwzględnił w części powództwo Narodowego Funduszu Zdrowia o zapłatę, skierowane przeciwko L. Sp. z o.o., zasądzając od pozwanej na rzecz powoda kwotę 20.080 zł i oddalając powództwo w pozostałej części. Zasądzoną należność główną stanowią kary umowne wynikające z kontraktu na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, po ich zmiarkowaniu przez Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 484 § 2 k.c.

Jako istotę sporu Sąd Rejonowy określił to, czy dowody zgromadzone w postępowaniu kontrolnym przeprowadzonym przez powoda mogą być podstawą nałożenia na pozwanego kar umownych zastrzeżonych umową stron w sytuacji, gdy czynności kontrolne nie zostały dokonane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz.U. 2016, poz. 1829), zwanej dalej „u.s.d.g.”.

W ocenie Sądu Rejonowego przepisy u.s.d.g. mają zastosowanie jedynie do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy wykonywanej w ramach uprawnień władczych, a zatem nie mają one zastosowania do czynności kontrolnych ograniczonych do oceny należytego wykonywania umowy łączącej strony. Innymi słowy, Sąd pierwszej instancji wykluczył stosowanie przepisów u.s.d.g. do kontroli podjętej przez podmiot publiczny w przedmiocie oceny należytego wykonywania umowy cywilnoprawnej przez podmiot będący jego kontrahentem, co odnosiło się w szczególności do dopuszczalności stosowania ograniczeń wynikających z art. 77 ust. 6 i art. 79 ust. 2 pkt 5 u.s.d.g.

Przy rozpoznawaniu apelacji pozwanej od tego wyroku Sąd Okręgowy w P. powziął poważne wątpliwości, którym dał wyraz w przedstawionym Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnieniu prawnym, przytoczonym na wstępie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

O dopuszczalności wystąpienia z zagadnieniem prawnym w trybie art. 390 § 1 k.p.c. nie decydują same przez się ani odnotowane rozbieżności w jego rozwiązywaniu w doktrynie, czy też w orzecznictwie innych sądów, ani nawet praktyczna doniosłość podniesionego w nim problemu, lecz to, czy Sąd

odwoławczy sam ma rzeczywiste wątpliwości co do sposobu jego rozstrzygnięcia. Przedstawienie zagadnienia prawnego jest niedopuszczalne, gdy stanowisko sądu drugiej instancji jest pozbawione poważnych wątpliwości, a sądowi temu nie chodzi zatem o wyjaśnienie wątpliwości, lecz o nadanie legitymacji zaprezentowanemu i aprobowanemu pogładowi (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 lutego 2016 r., sygn. akt III SZP 6/15, niepubl.; z dnia 5 listopada 2014 r., sygn. akt III CZP 79/14, niepubl.; z dnia 23 lipca 1998 r., sygn. akt III CZP 24/98, niepubl.).

Nie jest więc wystarczającą przesłanką uzasadniającą przedstawienie na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu sytuacja, w której sąd odwoławczy jest przekonany o prawidłowości tylko jednego kierunku rozstrzygnięcia zagadnienia, spośród przytoczonych w uzasadnieniu swego postanowienia. Innymi słowy, Sąd Najwyższy nie może podjąć uchwały gdy przedstawione zagadnienie sprowadza się w istocie do pytania o możliwość odmiennego sposobu rozstrzygnięcia sprawy od dokonanego przez Sąd pierwszej instancji (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 28 stycznia 2016 r., sygn. akt III CZP 105/15, niepubl.; z dnia 18 czerwca 2015 r., sygn. akt III CZP 30/15, niepubl.; z dnia 23 września 2010 r., sygn. akt III CZP 55/10, niepubl.). Celem zwrócenia się do Sądu Najwyższego w trybie art. 390 k.p.c. nie jest bowiem to, aby Sąd Najwyższy wsparł jednoznacznie sformułowane i aprobowane stanowisko Sądu drugiej instancji (postanowienie SN z dnia 10 lutego 2006 r., III CZP 0/16, niepubl.).

Tymczasem Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu swego postanowienia przedstawiającego zagadnienie prawne, wyraził jednoznacznie akceptowane przez siebie stanowisko, że dowody uzyskane w czasie kontroli z naruszeniem prawa nie mogą być wykorzystywane ale tylko i wyłącznie w postępowaniach wymienionych w art. 77 ust. 6 u.s.d.g., natomiast istnieje możliwość wykorzystania takich dowodów w postępowaniu cywilnym prowadzonym między dwoma równorzędnymi podmiotami.

W ocenie Sądu przedstawiającego Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne brak jest podstaw do dokonywania rozszerzającej wykładni art. 77 ust. 6 u.s.d.g. będącego źródłem zakazu, a pominięcie w tym przepisie

postępowania cywilnego Sąd ten jednoznacznie ocenił jako wynik celowego zabiegu ustawodawcy.

Przekonanie więc Sądu drugiej instancji o prawidłowości tylko jednego, jednoznacznie aprobowanego kierunku rozstrzygnięcia wyłącza więc możliwość podjęcia uchwały przez Sąd Najwyższy.

W niniejszym postępowaniu cywilnym, mającym za przedmiot roszczenie o zapłatę kar umownych z tytułu nienależytego wykonania umowy łączącej strony sporu, nie można więc dopuszczać stosowania procesowych sankcji w postaci ograniczeń dowodowych obcych przepisom postępowania cywilnego, a ponadto ustawowo ograniczonych *expressis verbis* do wymienionych w przepisie art. 77 ust. 6 u.s.d.g. postępowań o wyłącznie publicznoprawnym charakterze.

W postępowaniu cywilnym natomiast Sąd zobowiązany jest respektować oczywistą zasadę swobody oceny dowodów z uwzględnieniem zasady bezpośredniości (art. 233 k.p.c. i art. 235 k.p.c.), a obowiązkiem stron sporu cywilnego jest wręcz wskazanie wszelkich dowodów, które w ich ocenie mają dowieść stwierdzenia faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Ocena tych dowodów należy do orzekającego Sądu.

Za odmową podjęcia uchwały przemawia wreszcie także i ta okoliczność, że zaprezentowane w sentencji postanowienia brzmienie zagadnienia prawnego stanowi o dowodach przeprowadzonych z naruszeniem prawa, a tymczasem w uzasadnieniu tego postanowienia Sąd odwoławczy ani nie wyartykułował istoty i przejawów tych naruszeń prawa w prowadzeniu dowodów, ani też nie rozważał jaki wpływ miały twierdzone naruszenia na wynik kontroli. Przesądza to dodatkowo o niewykazaniu istnienia związku przyczynowego pomiędzy rozstrzygnięciem zagadnienia prawnego i rozstrzygnięciem sprawy.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia, odmawiając podjęcia uchwały.

jw, aj

kc